

Stockholm den 15 januari 2019

R-2018/2107

Till Justitiedepartementet

Ju2018/04487/L5

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 15 oktober 2018 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Vissa polisfrågor – säkerhet vid förhör samt kränkingsersättning (SOU 2018:75).

Sammanfattning

Advokatsamfundet avstyrker förslaget i den del som avser kroppsvisitation. I övrigt har Advokatsamfundet ingen erinran mot förslagen.

Synpunkter

Medborgarna är i grundlag skyddade mot kroppsvisitation. Polispersonal kan dock med stöd av 28 kap. 11 § rättegångsbalken kroppsvisitera en person vid skälig misstanke om exempelvis vapenbrott. Denna befintliga rätt till kroppsvisitation bör inte utan starka skäl utvidgas. Samtidigt är det av största vikt att polispersonal, såväl som advokater och andra samtidigt närvarande vid förhör, i möjligaste mån kan verka i en trygg arbetsmiljö. För domstolarnas del har denna säkerhetsfråga lösts genom lagen (1981:1064) om säkerhetskontroll i domstol. Kroppsvisitation i domstolarna genomförs med metalldetektorer eller liknande anordning. För att kroppsvisitation och kontroll av väskor och andra föremål ska få genomföras på annat sätt, krävs särskilda skäl (se 5 § andra stycket lagen om säkerhetskontroll i domstol). Denna form av generellt skalskydd har Advokatsamfundet godtagit (se samfundets remissvar på SOU 2009:78). Kroppsvisitation som genomförs på annat sätt än med metalldetektorer eller liknande anordning medför emellertid ett betydligt allvarligare intrång i den privata sfären. Någon begränsning av

metoden för kroppsvisitationen, liksom den i lagen om säkerhetskontroll i domstol, finns inte i den föreslagna lagtexten.

Vid införande av ny lagstiftning som inskränker medborgarnas fri- och rättigheter gäller att proportionalitetsprincipen ska tillämpas. Skälen för utvidgning anges i betänkandets avsnitt 4.3.1. Där framgår det att det endast finns ett fåtal exempel på att frånvaron av en möjlighet till kroppsvisitation har lett till konkret risk för skada (s. 51). Det kan även noteras att av de två fall av hot vid förhör som redovisas inte framgår om förhörspersonerna har burit vapen. Att förhörspersoner historiskt sett har burit vapen vid förhör (men utan att använda eller visa dem), framkommer inte på annat sätt än som anekdotiskt redovisade misstankar (s. 48). De tre fall av angrepp mot polisstationer som redovisas (s. 49) har genomförts av personer som befunnit sig utanför byggnaden, och hade således inte kunnat undvikas med den utvidgning som nu föreslås. Vid en proportionalitetsbedömning kan det konstateras att kroppsvisitation genom användande av metalldetektorer eller liknande anordning är en mindre ingripande åtgärd som samtidigt uppfyller syftet och som effektivt minskar riskerna för berörda personers säkerhet vid de två konkreta situationer som beskrivs i betänkandet (s. 48). Det underlag som betänkandet redovisar är därför enligt Advokatsamfundets mening otillräckligt för att motivera den generella och mer betydande inskränkning av medborgarnas skydd mot kroppsvisitation som nu föreslås. Advokatsamfundet avstyrker därför betänkandets förslag i den delen.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg